

УДК 721

к.арх., доцент Олешко О.П.,

olena.p.oleshko@lpnu.ua, код ORCID 0000-0002-7176-8135,

к.арх. Петровська Ю.Р.,

yuliana.r.petrovska@lpnu.ua, код ORCID 0000-0001-8519-7065,

Національний університет «Львівська політехніка»

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ФІТОДИЗАЙНУ ПРИ ФОРМУВАННІ ІНТЕР'ЄРІВ ЦЕНТРІВ КОВОРКІНГУ

Досліджено історію виникнення та проаналізовано особливості проектування коворкінг-центрів. Розглянуто використання елементів фітодизайну у інтер'єрах центрів коворкінгу.

Ключові слова: коворкінг, дизайн інтер'єрів, фітодизайн.

Актуальність теми. На сьогодні серед фрілансерів, онлайн-співробітників, перекладачів, програмістів, дизайнерів і підприємців, серед яких є і засновники стартап-проектів, має величезний попит коворкінг, який займає проміжне місце між роботою вдома і використанням окремого офісу. Водночас не всі мають можливість орендувати офісне приміщення, а зосередитися на роботі в домашніх умовах повністю не вдається, внаслідок чого знижується продуктивність праці. Виходом в даній ситуації стає відвідування коворкінг-центру – спеціально обладнаного простору, в якому можна зануритися в робочий процес. Він став справжньою знахідкою, адже пропонує всі умови для ведення переговорів з партнерами та організації майстер-класів.

Обговорення питання. Термін «коворкінг» запозичений з англійської мови і у дослівному перекладі означає «спільно-працюючі». Це відносно нова модель організації праці людей з різним типом зайнятості у спільному просторі. У вузькому розумінні цей простір можна назвати колективним офісом (англійською *coworking space*), який обладнаний усім необхідним для ведення бізнесу або відповідною роботою [1].

Коворкінг-центри – це об'єкти нерухомості кардинально нового формату, цільовою аудиторією яких виступають працівники ІТ-сектора, маркетологи, стартапери, фрілансери. Коворкінг-центри відрізняються гнучкістю і мобільністю – це просторі зали, які легко переобладнуються з сукупності робочих місць в аудиторію для обговорення та виступів спікерів, проведення майстер-класів. Вони складаються не тільки з робочого простору, а й зони розваг, обладнані офісними меблями, оргтехнікою, інтернетом. Іншими словами – як в звичайному офісі. Відмінність тільки в тому, що тут працюють різні люди з різними цілями, не пов'язані один з одним [2].

Ціни за оренду робочого місця в коворкінг-центрі залежать від багатьох чинників – регіону, місця розташування, обладнання та цінової політики фірми-орендодавця. На вартість впливає термін оренди — чим він більший, тим дешевше буде ціна за день. Найменше коштує «динамічне місце» – це коли людина приходить зі своїм ноутбуком і займає будь-яке вільне місце. Найдорожчі – окремі презентабельні кабінети з розкішними меблями для ведення переговорів з партнерами, конфіденційних зустрічей [4].

Коворкінг - офіси зручні для компаній, співробітники яких розкидані по різних містах або навіть країнах. Зокрема, спільні офіси можуть стати оптимальним рішенням для тих, хто тільки виходить на новий для себе ринок (в незнайомому місті або країні) і не має при цьому достатнього бюджету для оренди повноцінного офісу. Крім коворкінгу існують подібні напрямки — тайм-кафе, антикафе, тайм-клуб і багато інших. Всі ці заклади соціального спрямування, проте між ними багато спільного відмінного [5].

Історія розвитку, походження терміну та концепція.

В даний час коворкінг існує практично в усьому світі. Історія створення коворкінг-центрів розпочалась в США у 2005 році, коли звичайний програміст Бред Ньюберг хотів орендувати офіс для роботи, але вартість такої нерухомості здалася йому невинновдано завищеною. Саме тоді він вирішив об'єднати власну діяльність з підприємництвом. Орендувавши велику площу вдвічі дешевшого офісу, зміг об'єднати в ньому роботу фрілансерів, таких як він сам. Результат виправдав себе і дав життя новому напрямку, званому коворкінгом. Ініціатива Ньюберга дала життя явищу, яке за три роки поширилося по всьому світу [6].

Більшість принципів коворкінгу прийшли з таких рухів і моделей, як:

1. *«Open source»*. Учасники цього руху відкривають вихідні коди своїх програм для загального доступу, майже не переслідуючи фінансову вигоду. Учасники руху коворкінг діють на подібній основі: вони діляться своїм досвідом та ідеями на загальних веб-сайтах.

2. *Фріланс*. Модель «вільної роботи», без жорсткого контролю замовника, із самостійним пошуком замовлень і відповідальністю за свою продуктивність, кар'єру і дохід знайшла вираження і в коворкінгу. По суті, загальний офіс не обмежує учасників у свободі, але при цьому процес пошуку замовників, визрівання ідей і гуртування команд відбувається швидше.

3. *Аутсорсинг*. Місце, що територіально об'єднує безліч «вільних художників», в основному призначений для створення відповідної робочої атмосфери. Але і для роботодавців така модель є корисною: фрілансери в загальному офісі теоретично здатні гуртуватися і організовувати роботу над великим проектом швидше і продуктивніше, ніж ті, доступ до яких є тільки через веб-інтерфейс [1].

Зарубіжний досвід проектування коворкінг.

У лютому 2013 року журнал DeskWanted провів масштабне дослідження всіх коворкінг-спільнот. Згідно з дослідженням, на європейському континенті сконцентрована найбільша кількість коворкінг-спільнот – 1160 одиниць. На другому місці Північна Америка - 853 спільноти, і замикає трійку лідерів Азія з результатом 245 коворкінг-просторів. У міжнародному розрізі ситуація виглядає приблизно наступним чином: США (781 співтовариство), Німеччина (230), Іспанія (199), Великобританія (154), Японія (129); Франція (121), Бразилія (95) [7]. Великобританія з 2012 року є однією з найбільш сприятливих європейських країн для розвитку коворкінгу. Їх центри розташовані в Лондоні, де існують різні коворкінг-спільноти, що відповідають різним потребам серед стартапів, підприємців та фрілансерів. У березні 2012 року у Лондоні Google відкрив семиповерховий коворкінг-простір у Tech City і допомагає кільком стартапам розвиватися [8].

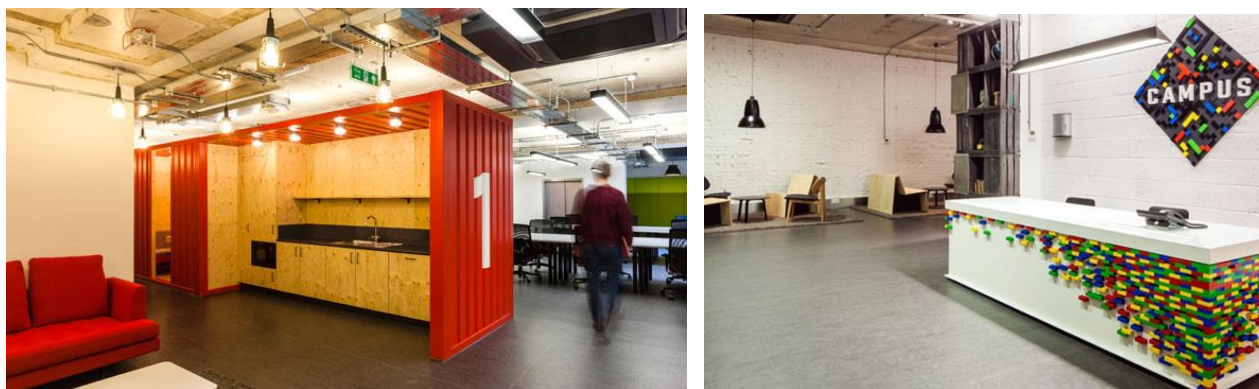

Рис.1. Дизайн інтер'єрів коворкінг центру у Лондоні [8].

Що стосується поширення в континентальній Європі, то Берлін є одним з основних центрів коворкінгу. Там представлені betahaus, Будинок Хмари, Raumstation і багато іншого. В Європі ця модель роботи характерна не тільки для великих міст. Невеликі міста, особливо університетські, мають значну кількість коворкінг-спільнот, наприклад, коворкінг-офіс в Грайфсвальді (Німеччина). У Шотландії законодавчо створені умови для поширення коворкінг-офісів не тільки у великих, але і в середніх містах. Власникам порожньої комерційної нерухомості створюються стимули для здачі в оренду приміщень. У Республіці Білорусь коворкінги в основному являють собою робочий простір для широкої аудиторії молодих підприємців, фрілансерів, студентів і малих компаній. Серед тих, що є більш, ніж коворкінг, можна виділити Space (Мінськ) – інкубатор підтримки починань і проектів незалежних технологічних спільнот та ентузіастів. У Республіці Казахстан коворкінги представлені в класичній формі. У Москві і Санкт-Петербурзі діють як великі коворкінг-центри, так і невеликі коворкінг-офіси, а також коворкінг-кафе [9].

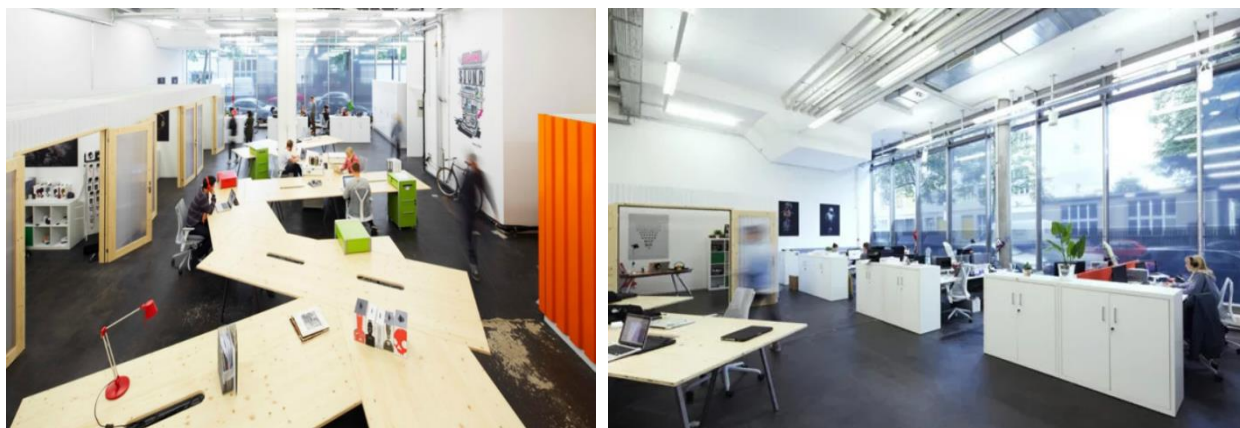

Рис. 2. Інтер'єр коворкінг-центру в м. Цюрих, Швейцарія [10].

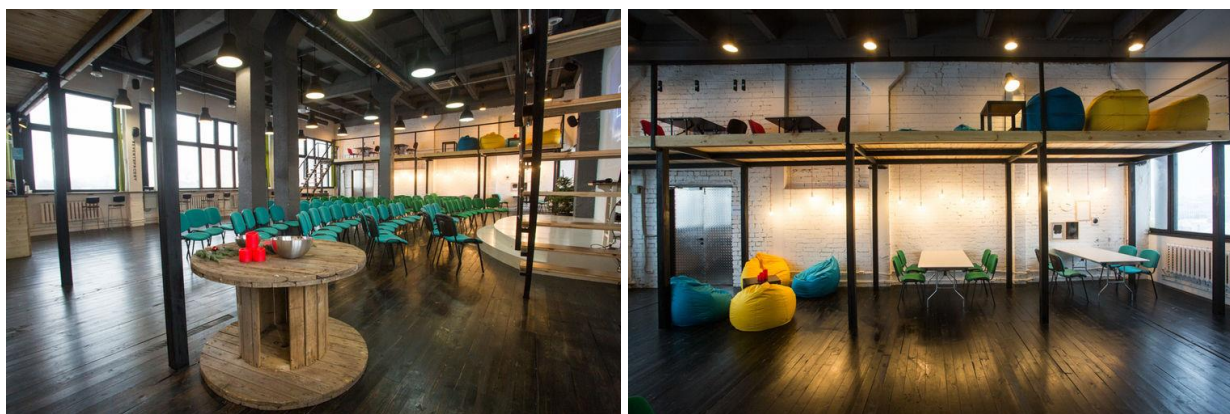

Рис. 3. Інтер'єр коворкінг-центру Space в Мінську, Білорусь [11].

Планувальна структура. Коворкінг - це принцип організації робочого простору, який дозволяє незалежним і вільним учасникам максимально комфортно і з найбільшою ефективністю вести свою діяльність за рахунок гнучкої комбінації послуг та грамотно організованого робочого мікроклімату, а також стимулювати обмін думками і генерацію нових ідей за допомогою взаємодії між учасниками коворкінг-центрів [12].

Коворкінг спрямований на стимулювання найпершої стадії інноваційного процесу – формування ідей. Головне завдання коворкінгу - це забезпечити відвідувачам комфорт і зручність під час їх перебування в центрі, щоб вони могли з максимальною ефективністю використовувати свій час і в підсумку приходили туди частіше.

При створенні коворкінг-центрів крім вибору місця розташування, ергономіки простору, дизайну середовища і підбору адміністративного персоналу дуже важливо приділити увагу організаційній структурі [13].

Основні характеристики організаційної структури коворкінгу:

- Мобільний простір, який постійно видозмінюється в залежності від зовнішніх умов і поставлених перед ним завдань;

- Відкритий простір – не має виражених кордонів з навколишнім середовищем, активно взаємодіє із зовнішнім середовищем;
- Містить окремі яскраво виражені цетри, поєднані власною усталеною організаційною структурою;
- Передбачає наявність різноманітних типів партнерства і співпраці всередині: як з окремими людьми, так і з компаніями.

Таким чином, всередині коворкінгу можуть одночасно співіснувати кілька класичних організаційних структур, частина з яких мають тимчасовий статус. Наприклад, адміністративний апарат коворкінг-центру може мати лінійно-функціональну структуру. Один з клієнтів центру, мале підприємство, – лінійну оргструктуру, а фрілансер може взагалі не мати організаційної оргструктури. І всі ці ядра одночасно можуть бути зав'язані при роботі над спільним стартапом [13; 14].

Використання елементів фітодизайну при проектуванні інтер'єрів коворкінг-центрів. “Продавці часу”, як уже встигли охрестити власників таких закладів, активно винаходять нові цікаві варіанти дозвілля і розваг, щоб відвідувачам було максимально комфортно і цікаво. Водночас дизайн приміщення для формату антикафе має величезне значення: фрілансери і бізнесмени цінують зручність і тишу, а молодь - оригінальність і свободу спілкування.

На сьогодні, актуальним трендом є екологічність, мода на здоровий спосіб життя, злиття людини з природою. В дизайні квартир і будинків всі ці віяння пов'язані не тільки з вибором оздоблювальних матеріалів, меблів, текстилю та аксесуарів, але і з таким терміном, як «озеленення інтер'єру». У великих містах більшу частину часу люди проводять у замкнутому просторі, чи то в офісах, магазинах, ресторанах або у власному житлі.

Тема озеленення протягом останнього століття стала досить популярною у зв'язку з поширенням ідей екологічності. Доведено, що рослини добре впливають на центральну нервову систему, створюють ілюзію контакту з природою, наповнюють дім приємним запахом, очищають повітря, а також стають чудовим доповненням будь-якого інтер'єру. Декоративні рослини сприяють художньо-естетичній організації інтер'єру, виконують санітарно-гігієнічні та медико-біологічні функції оздоровлення середовища (очищення і зволоження повітря, збагачення його киснем, зниження вмісту патогенної мікрофлори, погашення шуму тощо), мають позитивний психофізіологічний вплив на людину, сприяючи відпочинку від фізичних і нервових навантажень [15].

Інтер'єрні ландшафти, насамперед, стали користуватися попитом у тих мешканців мегаполісу, кому важливо завжди відчувати зв'язок з природою.

Озеленення активно впливає на характер формування інтер'єру і є таким же ж рівноцінним компонентом оформлення середовища, як оздоблення стін, меблювання тощо. За допомогою озеленення можна підвищити художню виразність внутрішнього простору, удосконалити його функціональну організацію. Утилітарна функція рослин полягає у створенні певного мікроклімату в приміщеннях.

Рис. 4. Оформлення вестибюлю офісного центра м. Москва, Росія [16].

Сьогодні ландшафтний інтер'єр користується популярністю серед девелоперів і архітекторів, що займаються зведенням торгових і бізнес-центрів, а також великих готелів. Для створення інтер'єрного ландшафту важливо враховувати всі параметри простору і пам'ятати, що ландшафт необхідно не тільки створити, але й підтримувати його. Основні тенденції сучасного фітодизайну – це максимум декоративного ефекту і мінімум догляду. Тому рослини підбираються невибагливі, а композиції з них поступово трансформуються в автономні системи зі своїм власним «сонцем» у вигляді спеціального освітлення і реле часу, яке включає і вимикає світла тоді, коли це необхідно рослинам, а також «дощу» у вигляді автоматичного поливу і «туману» у вигляді зволожувача повітря. Доглядати за стаціонарними фітоконструкціями значно легше, так як вони обладнані автоматичною системою поливу і підгодівлі. Залишається лише робити час від часу стрижку, прибирати засохлі листя і стежити за станом технічної частини [17].

Вертикальне озеленення дозволяє гармонійно вписати в сучасний інтер'єр елементи природи, економлячи при цьому простір приміщення. Даний тип озеленення може бути використаним для готелю, ресторану, торгового центру або магазину, а також буде актуальним в офісі, кабінеті керівника та інших приміщеннях. Відвідувачі будуть мати змогу милуватися не оздоблювальними матеріалами стін, а «живим килимом», зітканим з численних, що радують око рослин. Елементами вертикального озеленення є так звані фітостіни і фітомодулі. Ті й інші можуть мати різні розміри і видовий склад рослин.

Фітомодулі виконують у вигляді колони, піраміди, куба або навіть сфери. Фітостіни з живих або довговічних рослин. Це доречна окраса, справжній куточок природи в стінах дому і навіть за його межами. В якості основи під такі композиції використовується стабілізований фітодекор мох, папороть чи в'юнкі рослини. **Фітостіна** – це вертикальна панель із спеціального багатошарового матеріалу, в кишені якого кріпляться живі рослини. Такі стіни, панелі можуть бути, як невеликими (1,5-2 м), так і займати всю площу поверхні стіни.

Рис. 5. Зимовий сад бізнес-центру Москва, Росія. Ландшафтне бюро «Артеза» [17].

За типом підключення до комунікацій фітоконструкції поділяються на:

1. Стационарні фітостіни – встановлюються, як останній шар оздоблювального матеріалу, підключаються до загального водопроводу та мають свою систему автоматичного поливу.

2. Модульні фітокартини – можуть переноситися з однієї стіни на іншу. Непідключені до загальної каналізації та системи поливу.

Зонування простору з допомогою фітодекору – ще одна можливість цікаво використовувати живі або стабілізовані квіти і рослини в інтер'єрі. Для створення такого прийому задіюють фітомодулі для вертикального озеленення, а також багаторушні перегородки, фальш-стіни різної висоти. Це стає прекрасним рішенням для офісів і торгових центрів, а також приміщень з великим вільним простором [18].

Основними цілями фітостін як особливого виду озеленення є:

- реалізація найбільш гармонійного дизайну;
- збільшення в кілька разів озелененої площі;
- покращення мікроклімату приміщення і збагачення киснем;
- створення окремого екологічного простору в приміщенні [19].

Саме фітостіна є «золотим ключем» в досягненні оригінального інтер'єру не вдаючись до занадто вигадливих рішень, базуючись на вдумливому і спокійному підході.

Висновки. У світі практично кожен день з'являються нові коворкінг-простори, збільшується кількість коворкерів. Лише 51% всіх існуючих коворкінг-просторів відкрилися в минулому році. Загалом, світовий коворкінг-рух росте, збільшується і різноманітність таких просторів. Великий інтерес представляють коворкінг-візи з доступом до коворкінгу по всьому світу. Поступово він почав розширювати свої межі. З'явилося поняття «корпоративний коворкінг». Під ним розуміється своєрідне продовження роботи компанії в більш невимушеній порівняно з офісом обстановці. Для фахівців, які хочуть працювати на умовах коворкінгу, – це різноманітність, нові клієнти, новий спосіб заробітку і відволікання від звичної роботи вдома. У приміщенні для коворкінгу працівники можуть відчувати себе більш вільними, а значить і більш значущими людьми.

Використання вертикального озеленення дозволяє не загромождаючи простір гармонійно вписати в сучасний інтер'єр елементи природи. Останнім часом завдяки попиту на вертикальне озеленення розробники конструкції в цій сфері не стоять на місці, вони створюють величезну кількість варіантів. Металеві та пластикові сітки, решітки із дерева, ширми та багато іншого. Така мальовнича стіна з квітів і зелені має на меті створення позитивного психо-емоційного клімату приміщення, що в свою чергу створює затишок та комфортні умови.

Список використаних джерел

1. Коворкінг [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Коворкінг>
2. Петров Д.О. Коворкінг як новий підхід до організації праці // Збірник наукових праць з актуальних проблем економічних наук. – Харків, 16-17 грудня 2016 р. – С. 103-104.
3. Коворкінг — що це таке? [Електронний ресурс] / Coupona.com.ua. – Режим доступу до ресурсу: <http://coupona.com.ua/kovorking-shho-ce-take.html>
4. Что такое коворкинг? Коворкинг - центры [Електронний ресурс] / К. Белый // Финансовый Гений. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://fingeniy.com/chto-takoe-kovorking-kovorking-centry/>
5. Коворкінг [Електронний ресурс] // Сучасні бібліотечні терміни. - Фаховий message. Блог відділу розвитку дитячих бібліотек і маркетингу Кіровоградської обласної бібліотеки для дітей ім. Т.Г.Шевченка. – Режим доступу до ресурсу: http://fahovuymessage.blogspot.com/p/blog-page_14.html
6. Миниофис [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу до ресурсу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Миниофис>
7. Мелихова О.В. Перспективы развития коворкинг-центров в России и за рубежом / Ю.М. Мелихова, О.В. Шатаева // Ученые записки Российского государственного социального университета, Москва. - Т.2, №5(120). – 2013. – С. 166-170.

8. Google Campus, a startup Petri dish, to open in London's Tech City on Thursday [Електронний ресурс] / The verge. – 27.03.2012. – Режим доступу: <https://www.theverge.com/2012/3/27/2905966/google-campus-east-london-tech-city-opening>

9. Коломіна О.Б. Організаційні засади управління інтелектуальним капіталом виробничого підприємства : дис. ... канд. наук з економіка та управління підприємствами : 08.00.04 : захищена 2016 / Коломіна Ольга Борисівна. – Одеса, 2016. – 238 с.

10. SKULLCANDY INTERNATIONAL OFFICE BY Arthur de Chatelperron + Hugo Hélène [Електронний ресурс] / Freshness. Art and design. – Режим доступу: <https://www.freshnessmag.com/2012/11/08/skullcandy-international-office-by-arthur-de-chatelperron-hugo-helene-zurich-switzerland/>

11. «Нам нужно больше денег, больше планов и больше хипстеров». Опыт минского коворкинга» [Електронний ресурс] / Николай Янкойть. 20.03.2015. – Режим доступу: <http://kyky.org/money/nam-nuzhno-bolshie-dieniegh-bolshie-planov-i-bolshie-khipstierov-opyt-minskogho-kovorkingha>

12. Коворкінг у Львові. П'ять прикладів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://photo-lviv.in.ua/kovorkinh-u-lvovi-pyat-prykladiv/>

13. Соколова О.Н., Рудакова О.Ю. Коворкінг в системе инновационной инфраструктуры [Електронний ресурс] / Экономика Профессия Бизнес. Алтайский государственный университет. – Т.1, №1 (2017). – Режим доступу: <http://journal.asu.ru/index.php/ec/article/view/1769>

14. Марьяна С.К., Соколова О.Н. Характеристика організаційної структури Коворкінг-центрів. [Електронний ресурс] / VII Международная студенческая электронная научная конференция. «Студенческий научный форум» – 2015. Режим доступу: <http://www.scienceforum.ru/2015/906/7286>

15. Кузнецова І.О., Ткач Н.А. історія озеленення інтер'єрів від найдавніших часів до ХХ століття нашої ери // Теорія і практика дизайну. Мистецтвознавство. - Вип. 9., 2016. – С. 129-141.

16. Ландшафтне бюро Ідилія. Оформлення вестибюлю офісного центра м. Москва [Електронний ресурс] / Ландшафтный дизайн. – Режим доступу: <http://ландшафтный-дизайн-в-москве.рф/ozelenenie-interera>

17. Особливості створення інтер'єрних ландшафтів [Електронний ресурс] / Режим доступу: Джерело: <http://uaransed.ru/vsjaka-vsjachina/20934-osoblivosti-stvorennja-inter-ernih-landshaftiv.html>

18. Аксенов Е.С. Декоративное садоводство для любителей и профессионалов: Травянистые растения / Е.С. Герасимов. - М.: АСТ-ПРЕСС, 2001. - 512 с.

19. Солоненко В.І., Ватаманюк В.О. Класифікація видів вертикального озеленення в ландшафтному будівництві / Сільське господарство та лісництво. Вінницького національного аграрного університету, 2017. - №5. – С. 126-136. – Режим доступу: <http://forestry.vsau.org/files/pdfa/3433.pdf>

к.арх., доцент Олешко О.П., к.арх. Петровська Ю.Р.
Национальный университет «Львовская политехника»

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕМЕНТОВ ФИТОДИЗАЙНА ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ИНТЕРЬЕРОВ КОВОРКИНГ-ЦЕНТРОВ

В мире практически каждый день появляются новые коворкинг-пространства, увеличивается количество коворкеров. Почти 51% всех существующих коворкинг-пространств открылись в прошлом году. С ростом коворкинг-движения, увеличивается и разнообразие таких пространств. Большой интерес представляют коворкинг-визы с доступом к коворкингу по всему миру. Появляется понятие «корпоративный коворкинг». Что подразумевает своеобразное продолжение работы компании в более непринужденной в сравнении с офисом обстановке. Вертикальное озеленение, используемое в коворкинг-центрах, позволяет гармонично внедрить в современный интерьер элементы природы, экономя при этом пространство помещения. В последнее время благодаря спросу на вертикальное озеленение разработчики конструкции в этой сфере не стоят на месте, они создают огромное количество разнообразных вариантов. Металлические и пластиковые сетки, решетки из дерева, ширмы и многое другое. Такая живописная стена из цветов и зелени способствует созданию особого психо-эмоционального климата, что в свою очередь создаёт уют и комфортные условия.

Ключевые слова: коворкинг, дизайн интерьеров, фитодизайн.

Associate Professor, Oleshko O. P., Ph.D.,
Assistant Professor Petrovska Yu. R., Ph.D.,
National University "L'viv Polytechnic"

THE USE OF PHYTODISIGN ELEMENTS IN FORMATION OF COWORKING CENTERS' INTERIORS

In the world almost every day is set up a new coworking space, is increasing the number of coworkers. Nearly 51 per cent of all worldwide existing coworking spaces opened last year. With the growth of the coworking movement, the diversity of such spaces also increases. Coworking visas with access to coworking are of great interest around the world. So appeared the concept of "corporate coworking". That implies its own kind of continuation of the company's work in a more casual manner, compared to office space. Vertical landscaping, used in coworking centers, allows to introduce elements of nature harmoniously in the modern interior, thus saving space of the room at the same time. Recently, due to the demand for vertical landscaping, designers in this area are not standing still in place, but they create a huge variety of options. Metal and plastic grids, wooden grates, screens and more. Such a picturesque wall of flowers and flowers helps to create a special psycho-emotional climate, which in turn creates comfort and comfortable working conditions.

Key words: coworking, interior design, phytodesign.